

KARELIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Matkailun koulutusohjelma

Heini Azeem

TERRORISMIN JA SEN UHAN VAIKUTUS MATKAILIJAAN

Opinnäytetyö
Syyskuu 2016

OPINNÄYTETYÖ
Syyskuu 2016
Matkailun koulutus

Tikkarinne 9
80220 JOENSUU
013 260 600

Tekijä
Heini Azeem

Nimeke
Terrorismin ja sen uhan vaikutus matkailijaan

Toimeksiantaja
Karelia-amk

Tiivistelmä

Opinnäytetyössä selvitetään eri terrori-iskujen vaikutuksia ja niiden mahdollisia uhkia matkailijan näkökulmasta. Pohditaan terrorismin ja median suhdetta keskenään sekä niiden välisen suhteen vaikutuksia kohdeyleisöön. Matkustamisen turvallisuutta käsitellään matkailijan näkökulmasta sekä miten massamedioiden eri näkökulmat vaikuttavat yleisöön ja ihmisten mielipiteisiin.

Opinnäytetyön toteuttamisessa sovellettiin laadullista sisällönanalyysin menetelmää, jolloin tarvittavasta aineistosta muodostettiin suhteellisen kattava kuvaus selvitettävästä ilmiöstä. Työssä on tarkasteltu tapausesimerkkien eroja ja yhtäläisyyksiä, materiaaleja eritellen kuin tiivistäenkin. Käytetty aineisto on kerätty pääosin eri tiedotusvälineiden uutisten tapaustutkimuksista, artikkeleista ja tilastoista, sekä matkablogeista ja julkaisuista.

Analysoidun materiaalin perusteella vaikuttaa siltä, että median luoma kuva kohdemaista vaikuttaa matkailijoiden päätöksiin ja se, onko kohdemaata matkustamisen kannalta turvallinen. Materiaalien perusteella myös ennakkoluulot saattavat vaikuttaa matkailijoiden päätöksiin.

Kieli
suomi

Sivuja 38

Asiasanat

Terrorismi, terrori-isku, turvallisuus, media, kriisi

THESIS
September 2016
Degree Programme in Tourism
Tikkarinne 9
80220 JOENSUU
FINLAND
013 260 600

Author
Heini Azeem

Title
The Effects of Terrorism and Its Threat on Travellers

Commissioned by
KUAS

Abstract

The aim of the thesis was to clarify the various effects of terrorist attacks and possible threats from travellers' perspective. The relationship between terrorism and media, and its effects on the target audience were also considered. Travel safety is discussed from travellers' point of view and how different aspects of mass media influence the audience and the opinions of people.

Qualitative content analysis method was applied in the implementation of the thesis. The required material was formed in clearing up a relatively comprehensive description of the phenomenon. Different case studies were examined in their differences and similarities, specifying and compacting the materials. The used material was collected mainly from variety of media news and case studies, articles and statistics, travel blogs and publications.

On the basis of the analyzed material it seems that the image of destinations created by media will influence the decisions of tourists as well as whether the country of destination is safe for travel. Prejudices may also influence the decisions of tourists.

Language

Finnish

Pages 38

Keywords

terrorism, terror attack, safety, media, crisis

Sisältö

1	Johdanto	5
2	Työskentelymenetelmät	6
3	Terrorismi ja turvallisuus	7
3.1	Terrorismin historian läpileikkaus.....	7
3.2	Terrorismin uhka	9
3.3	Turvallisuus matkailussa.....	13
4	Kriisi	15
4.1	Kriisin määritelmä yksilöpsykologiassa.....	15
4.2	Kriisien vaikutus.....	17
4.3	Lyhyt- vai pitkäaikainen kriisi?	17
5	Median vaikutus matkailijaan	18
5.1	Sosiaalinen ja painettu media.....	18
5.2	Terrorismin ja median suhde	19
6	Terrorismin tapausesimerkit.....	22
6.1	Madridin junapommit 2004.....	22
6.2	Norjan joukkomurha 2011	22
6.3	Dnipron tienvarsipommit 2012	23
6.4	Palmyran valtaus 2015	24
6.5	Pariisin iskut 2015.....	25
6.6	Brysselin lentokenttä- ja metroiskut 2016	27
6.7	Istanbul-Atatürk-lentokenttäisku 2016.....	28
6.8	Nizzan yliajo 2016.....	29
7	Pohdinta.....	31
7.1	Johtopäätökset	31
7.2	Opinnäytetyön luotettavuus ja eettisyys.....	33
8	Lopuksi	33
	Lähteet.....	35

1 Johdanto

Matkailu on lisääntynyt vuosikymmenien saatossa paljon maailmanlaajuisen globalisaation myötä. Erilaiset matkailukohteet ovat helpommin saavutettavissa kuin esimerkiksi 50 vuotta sitten ja matkustaminen on tehty helpoksi. Myös tieto erilaisista matkakohteissa piilevistä uhista, vaaroista ja kriiseistä on enemmän ihmisten tietoisuudessa kuin ennen.

Opinnäytetyössäni selvitän esimerkkien avulla erilaisia maailmalla tapahtuneita terrori-iskuja ja sitä, miten ne ja niiden mahdolliset uhat vaikuttavat matkailuun. Tässä työssä tulee ilmi, miten kriisi määritellään yksilöpsykologiassa ja miten siitä selviydytään matkailijan näkökulmasta. Terrorismin erilaisia vaikutuksista tarkastellaan nimenomaan matkailijan näkökulmasta, ei matkailualan tai sen rakenteiden näkökulmasta. Aihe on ajankohtainen, sillä jopa vuoden sisällä on tapahtunut jo monia terrori-iskuja ja turvallisuus matkailussa on enemmän esillä.

Median osuutta uhkakuvien levittämiseen ja turvallisuuden tunteeseen käsitellään myös opinnäytetyössä. Varsinkin sosiaalisella medially on nykypäivänä suuri vaikutus nuoriin ja myös päätöksien tekemiseen matkoja järjestäessä. Medialukutaitoa tarvitaan nykypäivänä entistä enemmän, ja sen taito merkitsee paljon uutisia luettaessa, ja ymmärrettäessä eri tapahtumia eri näkökulmista. Opinnäytetyössäni selvitän myös median ja terrorismin vaarallista suhdetta ja sitä, miten siihen olisi hyvä reagoida.

2 Työskentelymenetelmät

Opinnäytetyössä käsitellään terrorismin vaikutusta tapausesimerkkien avulla, jolloin lukija saa kuvan terrorismista ja sen mahdollisista vaikutuksista ja uhista matkailualalla. Työhön on otettu esiin erilaisia esimerkkejä terrorismihyökkäyksistä, jolloin terrorismin vaikutus matkailuun ja matkailijaan olisi helposti ymmärrettävissä ja käsiteltävissä, vaikka ei kuitenkaan olisi hyväksyttävää. Tapausesimerkkien aineisto on kerätty eri tiedotusvälineiden uutisista.

Taustana on oma kiinnostus aihealueeseen ja siitä oppiminen. Tavoitteena on tuottaa sisällöltään kattava opinnäytetyö aihealueen puitteissa. Aiheen ajankohtaisuuden myötä työn tarkoituksena on tuoda esiin terrorismiin liitettyjä ajatuksia, sekä miettiä median voimaa nykypäivänä. Tavoitteena on tehdä työ, josta olisi myös muille aiheesta kiinnostuneille hyötyä.

Tutkimusmenetelmänä on käytetty laadullista sisällönanalyysiä. Sisällönanalyysin avulla aineistosta pyritään muodostamaan kuvaus tutkittavasta ilmiöstä. Se on tekstianalyysiä, jossa tarkastellaan valmiiksi tekstimuotoisia ja sellaiseksi muutettuja aineistoja. Aineistoa tarkastellaan eroja ja yhtäläisyyksiä etsien, niin eritellen kuin tiivistäenkin. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2016.)

Työhön on rajattu kahdeksan terrori-iskua, jotka ovat tapahtuneet vuosien 2004 ja 2016 sisällä ja näin ollen ovat tuoreita iskuja. Suurin osa esimerkeistä on ajalta 2015–2016. Huomioon on otettu myös aiemmin tapahtuneet iskut siinä määrin kuin ne ovat hyödyllisiä ja tuovat opinnäytetyölle taustaa lähiaikojen tapahtumiin. Lähivuosien iskut ovat vaikutuksiltaan keskeisimpiä ja suurimpia sekä niin sanotusti myös mediaseksikkäitä. Kyseiset terrori-iskut aiheuttavat kriisejä maiden turismissa sekä myös itse matkailijoissa.

Aineisto perustuu suuriltaosin nettilähteisiin: artikkeleihin, tilastoihin, matkablogeihin ja julkaisuihin. Olen ottanut huomioon jo aikaisemmin tehdyt opinnäytetyöt, esimerkiksi vuonna 2005 Tiina Rallin kirjoittama opinnäytetyö aiheesta turvallisuuskäsitysten merkitys ja turvallisuusuhat matkailualalla.

Vuoden 2005 jälkeen iskuja on kuitenkin tapahtunut huomattavasti lisää, mikä on otettu työssä huomioon tapausesimerkkejä valittaessa.

3 Terrorismi ja turvallisuus

3.1 Terrorismin historian läpileikkaus

Terrorismin määrittelemiseen ei ole suoraviivaista ja selkeää tapaa. Sana ”terrorismi” tulee latinankielisestä sanasta ”terrere”, mikä tarkoittaa pelotella, aiheuttaa kauhua. Useimmiten terrorismi sanaa käytetään, kun puhutaan yksilön tai ryhmän aiheuttamasta väkivallasta, jonka tarkoituksena on vaikuttaa päätöksentekoon uhkaamalla viranomaisia tai muuta yleisöä. Terrori-nimitys tulee latinankielisestä sanasta, ja tarkoittaa pelkoa, hirmuvaltaa. Sen avulla yritetään saada tarkoituksenmukaisesti kauhua aikaan ja pitämään ihmisiä pelon vallassa. (Yläkö 2008, 56.) Tässä opinnäytetyössä on keskitytty suuressa määrin eri terroristijärjestöjen tekemiin iskuihin.

Terrorismi-sanaa käytetään kuvaamaan yleisesti ottaen ei-valtiollisten tahojen väkivaltaista toimintaa, jolloin valtioterrorismi jää usein kuvauksen ulkopuolelle. Myös valtion organisaatiot voivat syyllistyä laittomiin ja salaisiin tekoihin, jotka luetaan terrorismin piirteisiin, sillä tekojen kohdeyleisöksi voi joutua täysin viattomat ja ulkopuoliset ihmiset. Terrorismi eroaa varsinaisesta rikollisuudesta sillä tavoin, että sen tavoitteena ei ole uhrien suora vahingoittaminen eikä rahallinen hyöty, vaikka osaltaan onkin järjestäytyneitä rikollisuutta. Tärkeimpänä tarkoituksena terrorismilla on saada yhteiskunnallisia, uskonnollisia ja poliittisia kannanottoja julki. Kaikki muu sen ympärillä tapahtuva toimii vain apuvälineenä päämäärien saavuttamiseksi. (World Tourism Organization 1996, 36–40.)

On vaikeaa määritellä terrorismia erilaisissa yksittäistapauksissa. Erilaiset tiedotusvälineet saattavat myös itse määritellä erilaisia tapahtumia hyvien

uutisotsikoiden toivossa. Terrorismi-käsitteellä on siis erittäin epätarkka merkitys, ja onkin mietitty, jos käsitteestä luovuttaisiin ja mietittäisiin muita korvaavia sanoja, esimerkiksi valtioton väkivaltajärjestö ja henkirikos. (Korhonen 2013.)

Central Intelligence Agency, CIA, on määritellyt terrorismin ennalta suunniteltuna ja harkittuna tekona, joka ilmenee uhkauksina väkivallan käytöstä sekä väkivaltaisain keinoin suoritettua tekoa. Sen tavoitteena on mahdollisimman laajalle ulottuva mediajulkisuus, oman poliittisen asian ajaminen siviilien uhalla. Kansainvälisen terrorismin termin CIA määrittelee olevan terrorismia, johon on osallistunut useampi kuin yksi maa. Terroristiryhmä määritellään olevan mikä tahansa ryhmä, jonka käytännöt ajavat terrorismin luokitusta. (CIA:n määritelmä terrorismista 2007.)

Terrorismi esiintyi maailmalla jo kauan ennen syyskuun 11. päivän terrori-iskuja vuonna 2001, jolloin neljä matkustajalentokonetta kaapattiin ja kaksi niistä ohjattiin New Yorkissa sijaitseviin World Trade Centerin kaksoistorneihin. Näiden kaappausten takana olivat 19 Al Qaidan terroristia, jotka olivat Osama bin Ladenin ja Khalid Sheik Mohammedin komennossa. Syyskuun 11. päivän tapahtumat kuitenkin ovat niin sanotun uuden globaalien ja modernien terrorismin aikakauden lähtölaukaus. Tapahtumien media-arvo oli kansainvälisesti massiivinen, mediat lähettivät tietoa järkyttävistä tapahtumista ympäri maailmaa reaaliajassa, ja kyseisten hyökkäysten ansiosta terrorismi nousi tiedotusvälineissä maailmanlaajuiseen tietoisuuteen. (Kreuss 2010.)

Terrorismi käsitteenä ei kuitenkaan ole uusi ja sitä on ilmennyt historiassa jo vuosisatoja. Vuoden 1780 loppupuolella, Ranskan vallankumouksen aikaan, nimitykset ”terrorismi” ja ”terroristi” tulivat esille ensimmäisiä kertoja historiassa. Jopa kuitenkin ennen Ranskan vallankumousta terroritekoja oli tehty, muun muassa Juutalaisten seloottien toimesta ensimmäisessä juutalaissodassa 66–73 jaa. sekä assassiinien lahkoon salamurhissa seldžukkivaltion eliittiä vastaan vuosina 1000-1256. Maailma ei kuitenkaan ollut vielä niin globalisoitunut, että tieto kyseisestä termistä olisi levinnyt laajalle tai sitä oltaisiin osattu pitää terrorismina. (Terrorism Research 2016; Hvidtfeldt 1984.)

Ranskan vallankumouksen jälkeen, aseteknologian kehittymisen myötä, syntyi pieniä ryhmiä, jotka vallankumouksellisesti yrittivät käydä kansallisvaltioiden kimppuun. Esimerkiksi myös valtionpäämiehien salamurhia tapahtui muun muassa Yhdysvalloissa, Espanjassa, Ranskassa, Venäjällä ja Italiassa. 1900-luvun alussa syntyi myös venäläinen terrorismiryhmä Narodnya Volya, Peoples Will, jotka kyllä erosivat modernista terrorismista siten, että usein ilmoittivat iskuistaan, että siviilit saataisiin pois alueelta, ettei viattomia uhreja syntyisi. Yhteisiä piirteitä moderniin terrorismiin kuitenkin löytyi salasuunnitelmien, kärsimättömyyden ja järjestäytymisen kautta sekä taipumusta nostaa väkivallan painetta ryhmien yläpuolelle. (Terrorism Research 2016.)

1900-luvulla tapahtui muitakin terrori-iskuja, kuten esimerkiksi Manchesterissa, Englannissa, vuonna 1996 räjähtänyt pommi-isku Arndalen ostoskeskuksen ulkopuolella. Iskun takana oli IRA eli irlantilaisien nationalistien isänmaallinen järjestö, Irish Republican Army. Iskussa vahingoittui noin 200 ihmistä. (Jonathan Schofield 2016.) Toinen esimerkki on vuonna 1976 Palestiinalaisen terroristijärjestön PFLP sekä saksalaisen terroristijärjestön lentokonekaappaus. Järjestöt kaappasivat Air France 139 lennon reitillä Tel Aviv-Ateena-Pariisi Bengasiin, Libyaan. Kaappaus päättyi lentokentällä Ugandassa. Neljä panttivankia, israelilainen kommando sekä 45 ugandalaista sotilasta kuolivat.

Globalisaatio on luonut terrorismin luonteelle entistä kansainvälisemmän vivahteen 2000-luvulla. Verkostoituminen kansainvälisellä tasolla eri yhteisöjen kanssa edesauttaa mielenterveysongelmien ja äärimmäisten poliittisten mielipiteiden yhdistymistä, mikä ei ennen olisi onnistunut yhtä helposti. Myös nopea teknologian kehitys tarjoaa kokoontumispaikkoja samojen ajatuksien kantajille ja näin ollen eri tekijät saavat inspiraatiota toisistaan. (Angeria 2011.)

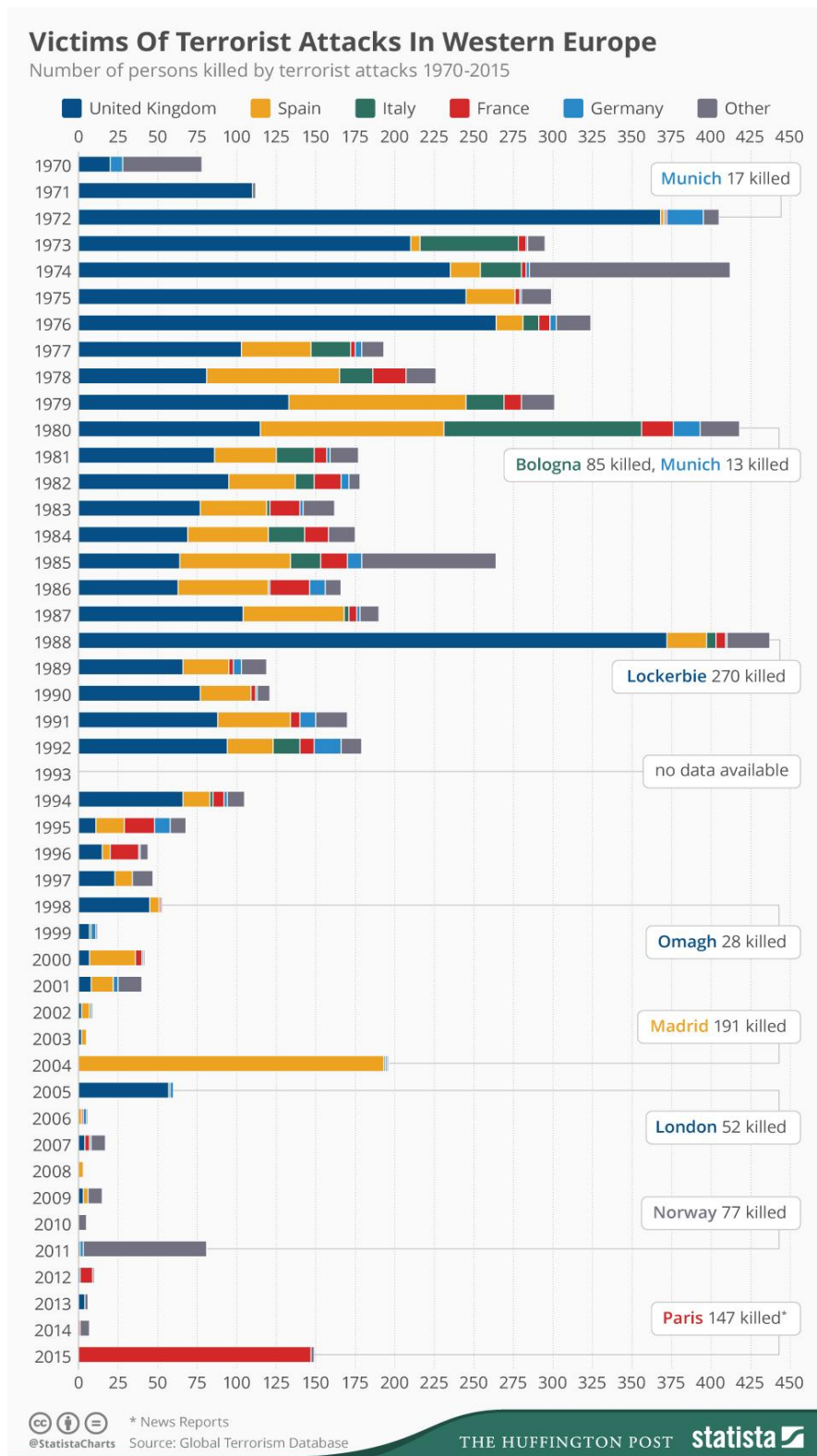
3.2 Terrorismin uhka

Ihmiset matkustelevat entistä enemmän nykyaikana ja suosituissa nähtävyyshäikeissä on entistä suurempia kävijämääriä. Suuret ihmismassat vaativat tarkoin valmisteltuja suunnitelmia mahdollisen hädän sattuessa.

Turvallisuussuunnitelmat pitää suunnitella tarkasti ja miettiä kaikki mahdollinen uhka, mikä voisi tapahtua isoja ihmismassoja kohtaan. Esimerkiksi suositut konsertit ja urheilutapahtumat sekä lentokentät ja metroasemat ovat riskialttiita alueita paniikin iskiessä.

Suojelupoliisin, Supon, päällikkö Antti Pelttarin vuoden 2016 Yle Uutisten haastattelun mukaan terrorismin uhka on Euroopassa korkeampi kuin koskaan aiemmin. Suomessa turvallisuustilanne on edelleen hyvä, mutta on hyvä muistaa, että terrorismin uhka on kansainvälistä, jolloin se heijastelee myös Suomeen. (Koivuranta 2016.)

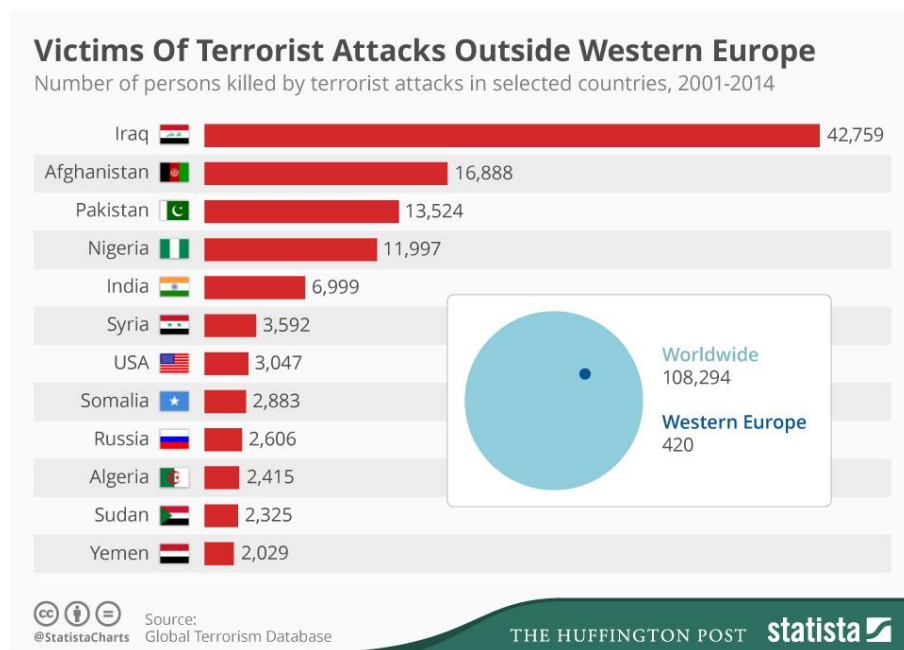
Tilastollisesti elämme kuitenkin rauhallista aikaa, jos vertaamme terrorismin vaatimia uhreja Euroopassa 1970- ja 80- luvuilla tähän vuosituhanteen. Ero nykypäivään on kuitenkin se, että mahdollinen uhka kohdistuu nyt kaikkiin ja uhka voi olla missä tahansa. Saksalainen tilastopalvelu Statista teki joulukuussa 2015 tilaston, josta käy ilmi 1990-luvulla tapahtuneiden terrori-iskujen uhrien lukumäärät. Tilastosta käy myös ilmi, kuinka iskut ovat vähentyneet vuosien saatossa ja vuosien 2000–2015 välillä uhrien määrä on paljon pienempi verrattuna 1990–2000 vuosien uhreihin (kuvio 1).

Kuvio 1. Uhrien lukumäärä Euroopassa terroristi-iskujen johdosta vuosien 1970–2015 välillä (Kuvio: Statista).

Statistan tilastot myös kertovat, että ylivoimaisesti suurimman osan uhreista terrorismi vaatii kuitenkin Euroopan ulkopuolella vuosina 2001–2014 (kuvio 2).

Esimerkiksi Pohjois-Irakissa ja Syyriassa toimiva jihadistijärjestön, terroristijärjestö Isis, iskuista suurin osa tapahtuu sen lähellä hallinnoimia alueita Syyriassa ja Irakissa. Se ei kuitenkaan poista sitä tosiasiaa, että myös muualla maailmassa pitää olla varuillaan. (Nyström 2016.)

Kuvio 2. Uhrien lukumäärä Euroopan ulkopuolella terroristi-iskujen johdosta vuosina 2001–2004 (Kuvio: Statista).

Eri medioiden oma tiedottaminen terrorismista tuo myös omat ongelmat, joka johtaa juuri siitä, että sitä pidetään aikakauden suurimpana uhkana. Pelko uusista iskuista kytee kuitenkin edelleen tilastoista huolimatta. Tämä johtuu juuri iskujen arvaamattomuudesta. Länsimainen media keskittyy suurilta osin vain länsimaiden tapahtumiin, jolloin ei aina ymmärretä terrori-iskujen vakavuutta myös Euroopan ulkopuolella. (Statista 2015; Nyström 2016.)

1970–80-luvuilla terrori-iskujen kohteet valittiin tarkasti. Kohteina oli useasti tärkeitä henkilöitä, esimerkiksi poliiseja, poliitikkoja, valtionpäämiehiä ja muita edustajia. Näitä vastaan terroristijärjestöt taistelivat ja yrittivät saada kantansa kuuluviin. Nykyään esimerkiksi terroristijärjestö Isisin kohteina ovat kaikki, jotka eivät Isisiä kannata, jolloin uhka on mahdollista missä ja milloin tahansa. (Nyström 2016.) Välttämättä suoraa kontaktia Isisiin tai muihin terroristijärjestöihin ei enää tarvita, vaan mieleltään häiriintyneet ja sairaat ihmiset saavat ideansa jo tapahtuneista iskuista. Yksittäisiä häiriintyneitä

ihmisiä on vaikea pysäyttää. Esimerkiksi heinäkuussa 2016 Münchenissä saksalainen joukkosurmaaja, joka ampui yhdeksän ihmistä ostoskeskuksessa, saattoi hyvinkin ihailla kouluampujia ja äärioikeistoterroristia Anders Behring Breivikiä, joka toteutti terrori-iskut Norjassa vuonna 2011. (Sillanpää 2016.)

Terrorismissa on myös kyse rasismista, jossa leimataan erilaisia ryhmiä, jotka eivät sovi joukkoon. Tiettyjä ryhmiä ja yksilöitä, jotka ovat terrori-iskujen kohteena, pidetään vihollisena, ja näin ollen rasismi saattaa levitä entisestään. Esimerkiksi Isisin vihollisena on länsimaalaiset, kristityt ja muun muassa shiiamuslimit, koska eivät mene yhteen Isisin toimintaperiaatteiden kanssa. Rasismien ei pidä antaa levitä, sillä tiettyjä ryhmiä solvaamalla terroristijärjestöt eivät kaadu, vaan päinvastoin saavat lisää energiaa omiin toimintoihinsa. (Sillanpää 2016.)

Lentoliikenteessä uhka saattaa muutaman vuoden sisällä olla wifi-yhteys, joka on kaikkien lentokoneessa olevien saavutettavissa. Näin ollen esimerkiksi kauko-ohjattavia räjähteitä voisi räjäyttää yläilmoista käsin, olla yhteyksissä terroristijärjestöihin tai päästä käsiksi ohjaamoteknologiaan ja aiheuttaa häiriöitä taajuuteen. Matkailijat ja myös maassa olevat ovat näissä tilanteissa suuressa vaarassa. Tällaisellakin palvelulla, kuten wifi-yhteys, on siis hyvät ja huonotkin puolensa, joita pitää miettiä ja turvata mahdollisimman hyvin matkustajilta ja mahdollisilta henkilökunnan väärinkäytöiltä. (Baker 2016.)

3.3 Turvallisuus matkailussa

Jokaisen suomalaisen perustuslaillinen oikeus on liikkumisvapaus. Jokainen saa itse päättää minne aikoo matkustaa ja millaisia riskejä on valmis ottamaan. Suomen ulkoasiainministeriö on esitellyt sivuillaan kattavasti turvallisuuteen liittyviä kantoja matkustukseen liittyen, joita on hyvä lukea ennen matkaa. Ulkoasiainministeriö neuvoo kolmea vaihetta ennen matkalle lähtöä: matkavakuutuksen ottamista, maakohtaisten matkustustiedotteiden lukemista sekä matkustusilmoituksen tekemistä. Matkustustiedotteet antavat päivitettyä tietoa turvallisuustilanteista kyseisestä matkakohteesta johon aiotaan matkustaa

sekä muista olosuhteista, kuten kulttuurisista ja poliittisista selkkauksista, joilla voi joissain määrin olla turvallisuudelle merkitystä. (Ulkoasiainministeriö 2016.)

Matkustustiedotteiden lisäksi on hyvä olla perillä maakohtaisista uutisista. Riskialttiille alueelle tai käytännössä mille alueelle tahansa matkustaessa matkustusilmoitus on kätevä tapa ilmoittaa ulkoministeriölle missä päin maailmaa matkustaa. Hätätilan tai kriisin sattuessa paikallinen edustusto osaa olla annettuihin yhteystietoihin yhteydessä ja auttaa saamaan apua, jos tarvetta. (Ulkoasiainministeriö 2016.)

Matkailussa esimerkiksi sodan vaikutus on suurempi ja pidempiaikaisempi kuin terroritekojen. Sen maine matkailijoiden keskuudessa laskee erittäin alas ja aiheuttaa turistien katoamista pidemmällä aikavälillä. Vaikka sota loppuisikin, kohdemaat eivät nouse matkailijoiden kärkimaahan pitkään aikaan. Matkailijat tavallisesti haluavat kokea olonsa turvalliseksi, ja pahasti sodasta kärsineet maat eivät luo kyseistä tunnetta matkailijoille. Myös matkailijoiden omat ennakkoluulot ja käsitykset kohdemaan turvallisuudesta saattavat tuoda muutoksia jo varattuun matkaan ja mahdollisesti aiheuttaa peruutuksia.

Poliittisen epävakauden perimmäistä syytä saattaa olla vaikea hahmottaa, mutta pääsääntöisesti syinä ovat esimerkiksi heikko talous, terrori-iskut, poliittiset salamurhat, lakot, mellakat, poliittisten oikeuksien rajoittaminen ja sota. Vallankaappaukset sekä lailliset valtion päämiesten vallanvaihdot kuuluvat myös tähän luokkaan. Matkailijoiden kannalta ulkoministeriöt julkaisevat matkailutiedotteita myös poliittisista epävakauksista ja kehottavat välttämään niin sanotusti turhaa matkustelua kohdemaassa. Silloin matkailijan täytyy itse miettiä, onko valmis matkustamaan maahan, jossa poliittista epävakautta esiintyy.

Lentoliikenteen ja lentokenttien turvallisuutta ja turvallisuustoimia tiukennetaan ja päivitetään aika ajoin. Lentokoneet ja matkustajat sekä heidän omaisuus on oltava suojattuna mahdollisilta hyökkääjiltä koko matkan ajan ja sen jälkeenkin. Syyskuun 9. päivän terrori-iskujen jälkeen lentoturvallisuus niin ilmassa kuin lentokentälläkin sai paljon huomiota ja siihen ruvettiin kiinnittämään entistä enemmän huomiota, muun muassa turvatarkastuksia tiukentamalla sekä entistä laajempi listaus kielletyistä käsimatkatavaroista. (Baker 2016.)

Vain turvallisessa ympäristössä matkailuelinkeino, turismi, voi menestyä ja kasvaa. Fyysiset ja väestöllisyhteiskunnalliset ominaisuudet vaikuttavat suuresti kohdemaan sekä matkareittien turvallisuusvaatimuksissa. Hyvät matkailuelämykset voivat jäädä kokonaan kokematta, jos turvallisuudentunnetta ei saavuta ja suurin osa matkasta menee pelon ja vahingoittumisen vaaran tunteessa. Turvallisuuden huomioon ottaminen sekä muiden matkailun perustarpeiden kunnossapito matkakohteessa johtaa kohteelle pitkäaikaista menestystä. Jos matkakohde menettää maineensa turvallisena matkakohteena, voi kestää kauan saada sama maine uudestaan. Matkailijat helposti vaihtavat matkareittisuunnitelmiansa ja kohteitaan. (World Tourism Organization 1996, 17–19.)

4 Kriisi

4.1 Kriisin määritelmä yksilöpsykologiassa

Kriisit ovat yleisesti ottaen laaja käsite, ja useasti eri ihmiset ja yhteisöt kokevat vastaantulevat kriisit ja tilanteet eri tavoin. Arkipäivässä kriisi mielletään usein tuhona, uhkana, katastrofina ja sotana. Näitä käsitteitä miettiessä, kriisillä ei siis ole myönteistä vaikutusta ihmisiin. Kriisin voisi mieltää uutena tilanteena, käännekohtana tai muutoksena, jossa aikaisemmin hyväksi todetut ja toimivat ongelmanratkaisukeinot eivät enää toimi. Kriisi voi syntyä nopeasti tai kehittyä hitaasti, terrorismi-iskut ja niistä johtuvat kriisit syntyvät nopeasti. Tilanteissa yleisesti ottaen toimitaan yhteistyössä Euroopan unionin jäsenvaltioiden sekä muiden pohjoismaiden kanssa. (Ulkoasiainministeriö 2016.)

Kriisejä voidaan myös jaotella, ja se helpottaa useasti ymmärtämään, esimerkiksi minkälaisiin toimenpiteisiin kriisin jälkeen pitää ryhtyä. Selvittääksemme kriisien monimuotoisuuden aloitan yksilöpsykologian

määritelmällä, joka luo pohjaa ymmärtää, miten eri tavoin kriisit ilmenevät myös matkailualalla. On helpompi ymmärtää kriisien määritelmä suuremmassa mittakaavassa, kun sen käsittelee ensin yksilön kannalta.

Kehitys- ja elämäntilannekriisit ovat osa ihmisen normaalia kehitystä ja elämänkulkua. Myös positiivinenkin elämänmuutos saattaa aiheuttaa kriisejä. Kehitys- ja elämäntilannekriisejä ovat esimerkiksi opiskelujen aloittaminen ja lapsuudenkodista pois muuttaminen. Elämänvaiheesta toiseen siirryttäessä voidaan siis kokea erilaisia kriisejä. Traumaattinen kriisi taas puolestaan synnyttää epätavallisen voimakas tapahtuma, johon voi liittyä suuria tunnejärkytyksiä, joita ei itse pysty välttämättä käsittelemään ja kohtaamaan. Näitä voivat olla esimerkiksi läheisen ihmisen kuolema, vakava sairaus, onnettomuudet, työttömyys, taloudelliset vaikeudet ja väkivalta, terrorismi. (Mielenterveysseura 2016.)

Jotta kriisistä voisi selviytyä ja jatkaa normaalia elämää eteenpäin, on hyvä käsitellä ja hyväksyä eri kriisien vaiheet ja rakentaa entistä elämää uudestaan vähän kerrallaan. Kriisin ollessa yllä elämä on voinut vajota niin sanotusti kuilun pohjalle ja voi olla pitkä ja vaikea prosessi päästä takaisin jaloilleen. Tärkein ja ensimmäinen vaihe onkin löytää toivoa ja ymmärtää sen merkitys. Useasti kriisin ollessa käynnissä ihminen ei ole kykenevä löytämään toivoa mistään. Perhe, ystävät, läheiset ihmiset ja muut ammattiauttajat auttavatkin tuomaan toivoa ja uskoa tulevaisuuteen. Läheisten tuki auttaa tuomaan lisää voimavaroja ja rohkeutta kohtaamaan uuden elämän haasteet. (Mielenterveysseura 2016). Yhteisön yhdessä koettu kriisi tuo ihmisiä yhteen, ja kriisistä selviytyminen onkin helpompaa, kun ei ole kokemassa sitä yksin. Vertaistukea löytyy tässä tapauksessa läheltä, ja kokemuksia voidaan jakaa sekä siitä pystytään juttelemaan.

Eri ihmiset kohtaavat kriisejä eri tavoin, mutta jotain yhteistä kriiseissä kuitenkin on. Kriisien käsittelyssä käydään yleensä neljä vaihetta läpi, joita ovat shokki-, reaktio-, käsittely- ja uudelleen suuntautumisen vaihe. Vaikka nämä ovatkin yhteistä kriiseille, se riippuu ihmisestä, kuinka kauan kriisin kohtaama ihminen kokee kyseiset vaiheet. Joillekin esimerkiksi käsittelyvaihe kestää muutaman kuukauden ja joillekin se voi kestää vuoden. (Mielenterveysseura 2016.)

4.2 Kriisien vaikutus

Kriisit vaikuttavat matkailuun ja matkailijoihin suuresti, oli ne sitten paikallisia tai maailmanlaajuisia kriisejä. Kaikki taloudelliset, poliittiset, sosiaaliset ja ympäristöön liittyvät kriisit vaikuttavat välittömästi matkailuun. Erinäiset kriisit johtavat myös uusiin ongelmiin, ja kaikki nämä vaikuttavat niin kriisikohteen talouteen kuten ympäristöönkin.

World Travel and Tourism Councilin tutkimuksien mukaan turistikohteiden selviytyminen takaisin ennalleen terrori-iskuilta kestää noin 13 kuukautta. Vertailun vuoksi esimerkiksi luonnonkatastrofeilta selviytyminen kestää 24 kuukautta ja tautiepidemioilta selviytyminen noin 21 kuukautta. Tämä johtuu siitä, että esimerkiksi luonnonkatastrofit aiheuttavat yleensä niin paljon tuhoa, että infrastruktuurin uudelleen rakentaminen ottaa aikaa.

4.3 Lyhyt- vai pitkäaikainen kriisi?

Kriisit voivat olla joko lyhyt- tai pitkäkestoisia, ja niiden vaikutus riippuu kriisialueen alkuperäisestä tilanteesta ja alueen kyvystä selviytyä eteenpäin. Useasti poliittinen epävakaus, sota ja terrorismi ovat aiheuttaneet kohdemaalle jo pitkään kriisin alkioita ja siinä tapauksessa ovatkin pitkäaikaisia kriisejä. Kriisialue tarvitsee paljon aikaa ja tukea selviytyäkseen ongelmistaan. Pitkäaikaiset kriisit vaikuttavat pidemmän aikaa turismiin negatiivisesti. Nämä rikkovat matkakohteiden imagoa ja vaikuttavat näin ollen turistien matkustuspäätöksiin. (Mielenterveysseura 2016a.)

Luonnonkatastrofit ja tautiepidemiat voivat olla hoidettavissa helpommin, ja näin ollen kutsuisin niitä lyhytkestoisimmiksi kriiseiksi. Tautiepidemioihin kriisimaissa on mahdollista saada mahdollisia lääkkeitä ja rokotteita, ja luonnonkatastrofeissa kärsivät kohteet voivat saada medialta paljon huomiota ja tukea uudelleen rakentamisessa. Näissäkin tapauksista löytyy toki poikkeuksia, eikä kriisin kesto aina ole niin mustavalkoista. (Mielenterveysseura 2016b.)

5 Median vaikutus matkailijaan

5.1 Sosiaalinen ja painettu media

Medialla on iso vaikutus nykypäivänä ihmisten elämään ja valintoihin, oli sitten kyse päivittäistavara ostoksista tai tässä tapauksessa matkustelusta. Pääluokkina ovat painettu media, johon kuuluu sanoma- ja aikakauslehdet, esitteet, tilauslehdet, uutiskirjeet sekä erilaiset julkaisut ja elektroninen media, johon puolestaan kuuluu internetin, television, radion ja elokuvateollisuuden tiedotus.

Sähköinen media helppoutensa takia on nopea uutisten ja tiedon välittäjä ja sitä voi myös helposti korjata jälkikäteen, jos tiedot ovat muuttuneet tai aikaisemmissa uutisartikkeleissa on huomattu virheitä. Painetun median tuotantoon menee enemmän aikaa, eikä virheitä voi enää korjata välittömästi, jos lehdet ovat menneet jo painoon ja myyntiin. (Mediataitokoulu 2015.)

Sosiaalisella medialla, kuten esimerkiksi Facebookilla ja Twitterillä, on nykypäivänä vaikutusvalta ihmisiin. Sosiaalinen media vaikuttaa väistämättä ja on osa modernia elämää niin hyvällä, että kuin huonollakin tavalla. Sosiaalisen median sivustot antavat käyttäjille mahdollisuuden olla vuorovaikutuksessa toisten kanssa kellon ympäri. Sosiaalisen median kautta esimerkiksi eri matkakohteiden ja tarjousten markkinointi voidaan saada ulottumaan laajalle hyvinkin lyhyessä ajassa, mikä on hyvä asia yrityksille. Toisaalta myös huonot kokemukset leviävät nopeasti, jolloin ne tuovat huonoa markkina-arvoa matkakohteille.

Myös uutiset erilaisista kriiseistä leviävät sosiaalisen median kautta salamannopeasti ja tavoittavat hetkessä useita ihmisiä ympäri maailmaa. Uutisten lisäksi mielipiteet ja kokemukset leviävät sosiaalisessa mediassa hetkessä. Kun tieto leviää nopeasti, on myös tärkeää miettiä, onko lähde tarpeeksi luotettava.

Sosiaalisen median käyttö myös itse matkan aikana on lisääntynyt ja esimerkiksi tarve päivittää oma sen hetkinen sijainti on suuri. Lomakuvien päivittäminen Facebookiin, Instagramiin tai Snapchat-palveluun ei ole näinä päivinä enää mikään erikoisuus, vaan ihmiset odottavat saavansa jonkinmoista päivitystä matkaavilta ystäviltään. Funsherpan tutkimusten mukaan 76 % heidän kyselyyn vastanneista matkaajista laittoivat lomakuviaan nettiin ja 70 % päivittivät Facebookia loman aikana. Jopa 45 % matkaajista keksivät alkuperäisidean matkastaan netistä, mikä kertoo sähköisen median voimasta vaikuttaa ihmismieliin. (Funsherpa 2012.)

Sosiaalisen median lisäksi erilaiset blogit vaikuttavat suuresti ihmisten mielipiteisiin, oli blogit sitten suosittuja matkablogeja tai muita lifestyle blogeja. Suosituimpia blogeja lukevat kymmenet tuhannet lukijat ja blogin kautta kirjoittajat voivat vaikuttaa ihmisten mielipiteisiin kohdemaista. Matkablogeista etsitään tietoa kohteista ja vinkkejä matkustamiseen. Matkablogeista onkin tullut tärkeä osa matkakohteiden markkinointia. (Pan, MacLaurin & Crofts 2007, 18.)

Kansalaisena, kuluttajana, opiskelijana, työntekijänä ja myös matkailijana medialukutaitoa tarvitaan informaatioyhteiskunnassa. Suomessa mediakasvatus ja siihen liittyvä medialukutaito kehittyy. Varsinkin tietoisuus medialukutaidosta on levinnyt laajemmin. On tärkeää uutisia lukiessa ymmärtää, tiedostaa ja suhtautua kriittisesti maailmaan ja katsoa tilannetta monesta eri näkökulmasta. Kriisien sattuessa joillakin uutiskanavilla on tapana yli dramatisoida uutisillaan ja saada sitä kautta enemmän ostajia ja kuulijoita. Jokaisen kriisin tapahtuessa näin ei toki ole, mutta tähän juuri tarvitaan medialukutaitoa. (Mediataitokoulu 2015.)

5.2 Terrorismin ja median suhde

Median ja terrorismin suhde on vaarallisen näkyvä. Terroristit ovat tietoisia, että mitä suurempi isku, niin sen johdosta on mahdollista saada paljon mediajulkisuutta. Näin ollen terrorismin ja median suhdetta pitää katsella monelta eri kannalta. Varsinkin lähihistorian, viime vuosikymmenen aikana,

terroristijärjestöjen ja median välisestä suhteesta on paljon esimerkkejä. Terroristit osaavat hyödyntää medioiden eri työkaluja, jota ei aina osata huomioda monelta kannalta uutisia julkaistessa. Mitä paremmin terroristit ymmärtävät median uutisten julkaisemisen mekanismia, sitä enemmän he voivat saada massiivista julkisuutta ja hyötyä median uutisoinnista.

Medioiden kannalta on kannattavaa kirjoittaa terrorismista ja erilaisista terroristi-iskuista ympäri maailmaa, sillä terroristihyökkäykset kiinnostavat lukijoita, ja saavat katsoja- ja lukijaluvut kasvamaan. Uutisiin saadaan monia elementtejä, jotka ovat tärkeitä uutisen myyntiin, kuten esimerkiksi vaaran tunteet, veri, inhimilliset tragediat, sankarit, ihmisten selviytymistarinoita ja muuta järkyttävää materiaalia (Bilgen 2012.) Kun uusi isku tapahtuu, eri mediat yrittävät uutisoida kilpailijoitaan näyttävämmin. Vaikka sisällöltään faktatiedot olisivatkin samat, dramaattisilla piirustuksilla, kartoilla ja kuvilla saadaan kiinnostusta aikaan yleisössä.

Ongelma ei ole siinä, miksi media julkaisee terrorismista niin paljon uutisia vaan miten tapahtumista uutisoidaan. Medioiden tehtävänä on kuitenkin kertoa maailmalla tapahtuvista asioista ja näin ollen saattaa ihmisten tietoon asioita, vaikka eivät itse ole olleet paikalla. Ongelma usein syntyykin siitä, miten sensaatiohakuisia ja laajentuneita tarinoita käytetään uutisten pohjana. Tällä tavoin media usein traumatisoi yleisönsä toistamalla samoja kuvia sekä liioittelemalla uhkia. (Vasterman, Yzermans & Dirkzwager 2005.)

Eri tiedotusvälineet voivat korostaa uutisiaan ja tehdä tietyistä uutisista näkyvämpiä kuin toisista. Jotta ymmärtäisi täysin eri medioiden tavan toimia terrorismin aiheuttavan kriisin yllättäessä, pitäisi itse työskennellä median parissa. Tällä tavalla media voi kuitenkin vääristää asioita ja saada yleisöstään ennakkoluuloisia tiettyjä asioita kohtaan. (Bilgen 2012.) Esimerkiksi syyskuun 9. päivän iskujen jälkeen media saattoi saada yleisönsä uskomaan, että kaikkia muslimeja ja arabeja on hyvä kuulustella ja ottaa kiinni mahdollisten terrori epäiltyjen vuoksi.

Eri medioiden toimenkuvaan ja työhön kuuluu maailmalla tapahtuvien asioiden uutisointi ja tähän kuuluu myös terrorismista uutisointi. On kuitenkin hyvä miettiä, miten median ja terrorismin välistä uutisointia saataisiin muutettua, että

se ei olisi kannattava iskujen tekijöille ja niitä suunnitteleville. Selkeästi kerrottu uutinen ilman toistoja ja ylimääräinen kauhukuvien maalailu saisi aikaan yleisössä ennakkoluulottomuuden. Tällä tavoin yleisö voisi tehdä myös omia päätelmiään tapahtumista riippumatta median lausunnosta. Median tulisi välttää äärimmäisiä ja puolueellisia näkökulmia. Tarkoituksena on kuitenkin käyttää selkeitä uutisotsikoita ja uutisia, että kaikki ymmärtävät, eikä ylimääräistä paniikkia synny. (Bilgen 2012.)

On hyvä myös huomioida, että länsimainen maailma ei ole maailman keskipiste. Terrori-iskuja tapahtuu myös köyhemmissäkin maissa. Media ei näistä kuitenkaan samalla tavalla raportoi, kuin länsimaisista tapahtumista, koska se ei välttämättä saa kyseisistä uutisista samaa reaktiota yleisöstä, eikä kuulija- ja lukijakunta kasva. On myös hyvä huomioida terrori-iskujen syiden merkitystä ja huomiota mediassa. Esimerkiksi viimeisen viiden vuoden aikana ”uskonnollisesti perustelluiksi” terrori-iskuista vain 2 prosenttia tapahtui Euroopan Unionin alueella, mikä saattaa tulla medioita seuraavalle henkilölle yllätyksenä. Vuonna 2013 Euroopan Unionin alueella tapahtui Europolin mukaan 152 terroritekoa. Suurin osa näistä oli separatistiorganisaatioiden tekemiä, turistienkin suosimissa kohteissa, kuten esimerkiksi Kreikassa, Italiassa ja Korsikassa. Median huomio ei kuitenkaan keskittynyt näihin tekoihin. (Vuori 2015.)

Yli 80 prosenttia tappavista terrori-iskuista ja hyökkäyksistä tapahtui Syyriassa, Irakissa, Nigeriassa, Pakistanissa ja Afganistanissa. Valtamedioita seuratessa tällaista käsitystä on kuitenkin hankala saada, sillä uutiset keskittyvät lähinnä länsimaiden terrori-iskuihin. Vuoden 2013 kaikista iskuista 66 prosenttia olivat Al-Qaida, Taliban, Boko Haram ja Isis tekemiä. Saksalaiset mediatutkijat Kai Hafez ja Carola Richter muistuttavat, että medialla on suuri vaikutus yleisön maailmankuvaan ja poliittisiin valintoihin. Voi olla, että yleisöllä ei ole suoraa kontaktia arabimaailmaan tai muslimeihin, ja median kautta voivat näin ollen saada vääristellyn kuvan. (Vuori 2015.)

6 Terrorismin tapausesimerkit

6.1 Madridin junapommit 2004

Valintaperusteet alla oleviin terrorismi tapausesimerkkeihin ovat olleet muun muassa esimerkkien medianäkyvyys, tapahtumien laajuus ja vaikutukset matkailijoihin kyseisillä alueilla. Tapausesimerkkien valintaan on vaikuttanut myös terrori-iskujen erilaiset motiivit ja tekijät, jolloin saadaan laajempi kuva iskujen syistä.

Madridissa, Espanjassa, tapahtui vuonna 2004 junapommi-iskut, jotka veivät lähes 200 henkeä ja loukkaantuneita oli yli 2000. Pommi-iskuissa oli kyse kymmenestä räjähdysarjasta Madridin lähiliikennejunaverkostossa aamuruuhkassa. Kyseisestä terrori-iskusta Espanja selvisi nopeasti takaisin raiteille ja muutamassa viikossa turistien määrä hotellivaroituksissa, lentoyhtiöissä ja matkatoimistoissa palasi ennallensa siihen mitä se oli ennen pommi-iskuja. (Gertsch 2004.)

Nopea toipuminen tapahtuneesta voisi ajatella johtuvan siitä, että tekijöiden pelko ei ollut samalla tasolla, kuin esimerkiksi syyskuun 11. päivän terroriteot vuonna 2001. On myös mahdollista, että Madridin pommituksia ei samalla tavalla uutisoitu maailmalla. Myös Madridin lisäämät turvatoimet ja tiukentuneet säännökset sekä tavoitteet saada kaupungista maailman turvallisimaksi kaupunki tuo monella tavalla turvallisuuden tunnetta sekä huoletonta elämää, ettei samantapaista enää tapahtuisi omalle kohdalle. (Gertsch 2004.)

6.2 Norjan joukkomurha 2011

Anders Behring Breivik räjäytti Oslon keskustassa, Norjassa, vuonna 2011 heinäkuussa autopommin, jonka jälkeen toteutti joukkomurhan, Utøyen saarella Oslon lähetyillä. Saarella oli käynnissä sosiaalidemokraattien leiri, johon oli kerääntynyt nuoria ympäri Eurooppaa. Lannoitepommi räjähti pakettiautossa

valtion hallintorakennusten sekä pääministerin toimiston lähettyvillä. Uhreja räjähdysten voimasta oli 8 sekä loukkaantuneita kymmeniä. Utøyan saarella tapahtuneessa joukkomurhassa Breikvik ampui kaikkia, jotka eteen sattuiivat tai yrittivät päästä pako. Uhreja joukkomurhassa oli 69. (Kemppi 2012.)

Keskustassa tapahtuvien räjähdysten jälkeen epäiltiin, että kyseessä olisi terrori-isku, jolloin epäilyt kohdistuivat islamisteihin tai mahdollisesti äärioikeistolaisiinliikkeisiin. Pian kuitenkin arveltiin, että teot eivät liity kansainväliseen terrorismiin vaan suuntaukseen, joka vastustaa poliittista järjestelmää. Breikvik sai terrori-iskustaan 21 vuotta vankeutta.

Breivikin terrori-iskut saivat valtavasti huomiota mediassa iskun massiivisuutensa vuoksi. Myös Pohjoismaissa teko aiheutti paljon keskustelua. Norjan turismiin iskut eivät kuitenkaan vaikuttaneet merkittävästi ja matkustusluvut palasivat takaisin normaaliinsa. (Index mundi 2016.)

6.3 Dnipron tienvarsipommit 2012

Ukrainassa Kiovan eteläpuolella olevassa kaupungissa, Dniprossa, räjähti sarja tienvarsipommeja huhtikuussa 2012. Tienvarsipommit ovat räjähteitä, jotka laukaistaan kauko-ohjatusti. Neljän pommin terrori-iskussa loukkaantui ainakin 29 ihmistä. Räjähdykset laukesivat nopeasti peräkkäin; kaksi raitiovaunupysäkillä, yksi elokuvateatterissa ja yksi lähellä rautatieasemaa. Ukrainaa ei ole vaivannut moderni terrorismi, ja on epäselvää, mikä ja ketkä olivat iskujen takana. (Elder 2012.)

Noin kuukausi iskujen jälkeen Kiovassa, Ukrainan pääkaupungissa, pidettiin jalkapallon Euroopan-mestaruuskisat. Iskujen jälkeen oltiin huolissaan kisojen turvallisuudesta, miten ne vaikuttaisivat kisojen kulkuun ja turistien kävijämääriin. Kisat sujuivat kuitenkin rauhallisesti ilman uusia iskuja, eikä kävijämäärissä ollut huomattavaa pudotusta. (Elder 2012.)

6.4 Palmyran valtaus 2015

Palmyra sijaitsee Syyrian keskiosan aavikolla ja on Unescon maailmanperintökohde. Sillä on ollut tärkeä kaupunki antiikin aikana, ja se on toiminut karavaanarien levähdyspaikkana. Ennen Syyrian sisällissotaa, 2011–, kaupungissa vieraili vuosittain noin 150 000 turistia ja näin ollen turismi oli osa kaupungin toimintaa sen historian ja kulttuuriperimän takia. Käynnissä olevan sisällissodan alkusysäyksenä toimi kansannousu Bašar al-Assadin hallitusta vastaan. Maltilliset sekä islamilaiset kapinalliset taistelevat hallitusta vastaan, mutta myös sotivat keskenään. Monet ulkomaat ovat myös liittyneet ja sekaantuneet sotaan. Sisällisota loi suuren pakolaistulvan ulkomaille, sekä maan sisällä. (Nurminen 2012.)

Ääri-islamistinen järjestö, Isis, tuhosi ja valtasi Palmyran ja siellä sijaitsevan muinaisen Baalshaminin temppelin elokuussa vuonna 2015. Myös osa Baalin temppelistä ja muita kaupungin rakennuksia ja historiallisia rakennelmia, kuten esimerkiksi riemukaari ja hautarakennuksia, tuhottiin. Muitakin historiallisia rakennuksia on Isisin toimesta tuhottu, jotka ovat olleet ajalta, joka oli ennen islaminuskon saapumista kyseisille alueille. Palmyran kaupungin amfiteatteria Isis käytti julkisten teloitustensa näyttämönä, jossa muun muassa teloitettiin 82-vuotias kaupunginmuseon johtaja. (Kokkonen 2016.)

Maaliskuussa 2016 Syyrian armeija valloittivat Isisin hallinnassa olevan Palmyran takaisin itselleen Venäjän ilmavoimien avustuksella. Tämä oli merkittävä voitto Syyrian armeijalle. Vaikka suurin osa Isisin taistelijoista vetäytyikin pois kaupungista, taisteluja on jatkettu kaupungin reunamailla. Kaupungin infrastruktuuri on tuhoutunut melkein täysin ja turismi on laskenut kokonaan. Toisaalta, turismi laski melkein kokonaan jo sisällissodan syttyessä vuonna 2011. Palmyran valtaaminen takaisin Isisiltä ei kuitenkaan tarkoita sisällissodan loppumista. Syrian Observatory for Human Rights- järjestön laskujen mukaan Isisin ja Syyrian armeijan taisteluissa surmansa sai 194 armeijan sotilasta sekä 417 Isisin jäsentä. Järjestö tarkkailee Syyrian sotaa. Siviilien uhrimäärästä ei ole tarkkaa tietoa. (Nuutinen 2016; Karjalainen 2016.)

6.5 Pariisin iskut 2015

Marraskuun 13. päivä 2015 tehtiin terrori-iskut Ranskan Pariisissa ja sen esikaupunkialueella Saint-Denis'ssa. Iskuja tehtiin kuudessa eri paikassa: Stade de France -areenalla, Rue Bichatin ja Rue Albertin risteyksessä, Casa Nostra -ravintolassa, Bataclanin teatterissa sekä La Belle Équipe-ravintolassa. Tuhoisin isku kohdistui Bataclanin teatterisaliin, jossa kuoli noin sata ihmistä. Kaiken kaikkiaan terrori-iskussa menehtyi 129 ja loukkaantui 352 ihmistä. Suurin osa menehtyneistä oli ranskalaisia nuoria, mutta myös ainakin 14 eri maasta olevia uhreja. (Hiiro 2015.)

Rue Bichatin ja Rue Albertin risteyksessä tapahtui ensimmäinen isku kahden aseistautuneen terroristin ampuessa rynnäkkökivääreillään. Stade de France -areenan lähetyksillä tapahtui kolme itsemurhapommitusta. Stadionilla oli käynnissä Ranskan ja Saksan välinen jalkapallo-ottelu. Bataclanin konserttisaliin hyökkäsi neljä terroristia rynnäkkökiväärein ja räjähdysliivein. Loppuunmyydyssä konserttisalissa oli meneillään yhdysvaltalainen rock-yhtye Eagles of Death Metal ja paikalla noin 1500 ihmistä. Molemmissa ravintolaiskuissa terroristit alkoivat ampua ravintoloiden terasseja kohti. (Hiiro 2015.)

Uutistoimisto Reuters kertoi äärijärjestö Isisin vahvistaneen olleensa tapahtumien takana. Isisin mukaan iskujen syynä oli islaminuskon profeetan loukkaaminen Ranskan toimesta ja heidän osallistumisensa ilmaiskuihin Isisin valtaamilla alueilla. Äärijärjestö halusi iskuillaan osoittaa, että Ranska pysyy heidän pääkohteenaan, jos maa vielä jatkaa valitsemaansa linjaa. (Melander & Pennetier 2015.)

Ranskan presidentti Francois Hollande kutsui maan hallituksen hätäkokoukseen ja julisti koko maan hätätilaan sekä rajavalvontaa tiukennettiin. Maassa oli kolmen päivän suruaika. Myös Eiffel- torni suljettiin ja valot sammutettiin kolmeksi päiväksi, jonka jälkeen torni valaistiin Ranskan lipun väreissä. Ranska sai tukea myös muilta mailta ja esimerkiksi eri maiden kaupungit tukivat solidaarisuutta maata kohtaan; muun muassa Sydneyn oopperatalo, Rio De Janeiron Kristus-patsas, Berliinin Brandenburgin portti ja Helsingin Finlandia-talo valaistiin Ranskan lipun väreissä. (Wilkinson, Biddal & Waters 2015.)

Terrori-iskut saivat paljon huomiota myös sosiaalisessa mediassa. Muun muassa Facebook otti käyttöönsä toiminnon, jonka avulla pariisilaiset pystyivät ilmoittamaan olevansa turvassa ja katsomaan ketkä läheisistään ovat käyttäneet samaa toimintoa ja näin ollen olisivat myös turvassa. Facebook myös tarjosi filteriä, jonka avulla sai vaihtaa oman profiilikuvaansa Ranskan lipun värit, ja näin kuka tahansa saattoi antaa myötätuntoa ja tukea uhreille. Terrori-iskujen vastustajat käyttivät myös #PrayFor Paris, #JeSuisParis ja #PeaceForParis hastägejä. Sosiaaliseen mediaan lisättiin myös aiheutunnisteiden lisäksi rauhanmerkkejä ja Pariisia koskevia kuvia. (Wilkinson ym. 2015.)

Maassa olleen kansallisen hätätilan Pariisin iskujen takia oli määrä loppua 26. heinäkuuta. Hätätilaa oli pidennetty jo jalkapallon Euroopan Mestaruuskisojen ja Tour de France pyöräilykilpailun yli turvallisuussyistä. Ranskan presidentin Hollande kommentoi, ettei olisi mitään järkeä pidentää hätätilaa loputtomiin. Hollanden mukaan hätätilan pidentäminen tarkoittaisi, ettei Ranska olisi enää valtio, jossa oikeusperiaatteet toimisivat kaikissa olosuhteissa. (Kataja-Lian 2016.)

Pariisin terrori-iskujen jälkeen kaupunki kärsi selvästi kävijämäärän laskusta viime vuoteen verrattuna, luku oli 10% korkeampi. Brysselin pommi-iskut 22.3.2016 vaikuttavat myös hiukan Pariisin kävijämääriin. Vuonna 2015 Pariisin kävijämäärät olivat noin 45 miljoonaa, joka oli lähes sama, kuin vuonna 2014. Marraskuun 2015 hyökkäyksen jälkeen hotellivaraukset kuitenkin tipahtivat melkein kokonaan joulun ja uudenvuoden ajalta, mitkä ovat ennen olleet erittäin suosittuja turisticaikoja. (Shillinglaw 2016.)

Ranska on kuitenkin edelleen pitämässä kiinni vuoteen 2020 mennessä olevasta tavoitteesta, jonka mukaan maahan tulisi 100 miljoonaa matkailijaa. Tätä tavoitetta auttaa myös kansainvälisesti tunnetut tapahtumat kuten esimerkiksi pyöräilykilpailu Tour De France ja jalkapallon Euroopan Mestaruuskilpailut. Pariisin odotetaan siis toipuvan takaisin samoihin kävijämääriin kuin ennen terrori-iskuja. (Shillinglaw 2016.)

6.6 Brysselin lentokenttä- ja metroiskut 2016

Brysselin lentoasemalla, Belgiassa, sekä Maelbeekin metroasemalla Brysselin keskustassa räjähti pommi-iskut 22.3.2016. Maan viranomaiset sulkiivat lentokentän ja metroluokituksen pommi-iskujen jälkeen. Lentokentällä tapahtui kaksi räjähdystä ja metroasemalla yksi. Itsemurhapommi-iskujen takia uhreja oli lentokentän räjähdysten takia 11 ja metron pommituksien takia 20. Loukkaantuneita oli yli 200 yhteensä. Terroristipommittajat saivat myös surmansa räjähdysten voimasta.

Bryssel on Euroopan Unionin päämaja sekä turistien suosiossa oleva lomakohde. Kaupunki tunnetaan myös hyvästä oluesta, arkkitehtuurista sekä suklaasta, jotka vetävät miljoonia turisteja puoleensa vuosittain. Brysselin kaupunki sulki kouluja, metroja ja kauppoja terroriuhan vuoksi kuudeksi päiväksi. Bryssel kärsi taloudellisesti 51,7 miljoonan euron tappiot päivittäin. (Mindock 2016.)

Lentokenttä- ja metroasemaiskujen jälkeen kävijöiden määrä Brysselissä väheni huomattavasti. Pääsiäinen, joka ennen on ollut hyvä ja vuoden tärkeimpiä turistisesonkeja, oli monelle yritykselle huonoa aikaa. Iskujen jälkeen hotelli- ja ravintolavaraukset laskivat puoleen mitä ne olivat ennen iskuja, Brysselin matkailutoimiston pääjohtajan Patrick Bontinckin mukaan. Bontinckin mukaan iskujen vaikutukset kestävät noin kuudesta viikosta kolmeen kuukauteen. (The Straits Times 2016.)

Terrori-iskun jälkeen, oli hankala arvioida, ketkä peruuttivat lentonsa iskujen takia ja ketkä sen takia, että lentokenttä oli suljettu. Lentoyhtiö Ryanair menetti tilastollisesti 2,6 % asiakkaistaan, Thomas Cook menetti 4 %, Air Francen matkustajaluvut laskivat 4 % sekä myös esimerkiksi EasyJetin luvut laskivat 4 %, mutta pääsi taas samoihin lukemiin päivän aikana kuin aiemmin, joka kertoo lentoyhtiöiden nopeasta selviytymisestä terrori-iskusta. Risteily operaattori Carnival koki 1,5 % prosentin laskun kävijöissään sekä kansainvälinen teemapuisto operaattori, InterContinental Hotels ja Merlin, koki 1,6 % menetyksen asiakkaissaan iskujen jälkeen. (Fletcher 2016.)

Finnmatkojen maajohtaja Tiia Sirén kertoo, että Brysselin tilanne ei välittömästi näy suomalaisten asiakkaiden eniten kysytyissä kysymyksissä, sillä Finnmatkojen valikoimissa ei ole kaupunkilomia. Suomalainen matkailija on kuitenkin kiinnostunut turvallisuudestaan ja maailman tapahtumat herättävät luonnollisesti huolia. Kiinalaiset ja japanilaiset ovat herkkiä tällaisille iskuille ja jos iskuja tulee lisää, se myöhemmin vaikuttaa myös Suomen kysyntään. Kiinassa Eurooppa nähdään yhtenä kokonaisuutena, ei erilaisina maina, jolloin jokin Euroopan maan sijainti kartalla ei välttämättä ole niin tärkeää. (Kukkonen 2016.)

6.7 Istanbul-Atatürk-lentokenttäisku 2016

Kesäkuussa 28. päivä vuonna 2016 Turkin Istanbul-Atatürkin kansainvälisellä lentokentällä räjähti kolmesti itsemurhaiskujen voimasta. Terrori-iskussa uhreja oli 45, yli 230 haavoittui ja myös kolme terroristia sai surmansa. Lentokentälle kohdistuneessa iskussa oli kyse ampumisesta sekä itsemurharäjähdyksistä räjähddevöiden myötä. Hyökkääjät olivat kotoisin Venäjältä, Kirgisiasta ja Uzbekistanista. Räjähdykset tapahtuivat turvatarkastuksessa ennen läpivalaisua. (Tuyusuz, Yan & Almasy 2016.)

Istanbul-Atatürkin kansainvälinen lentokenttä on yksi Euroopan vilkkaimmista, sillä se on monien lentojen välilaskukohde. Se yhdistää Aasian ja Euroopan lennot. Tapahtumien johdosta lentokenttä suljettiin yöksi ja matkustajia ohjattiin hotelleihin yöksi. Myös esimerkiksi Yhdysvaltain ilmailuviranomainen, FAA, ilmoitti tapahtumien jälkeen, että Yhdysvaltain ja Istanbulin väliset lennot on peruttu FAA:n toimesta. Muutamaa tuntia myöhemmin FAA kuitenkin perui määräyksensä. Finavia ilmoitti lentojen jatkuvan normaalisti Istanbuliin, kunhan lentokenttä taas avataan. Lentokentän Facebook-sivu ilmoitti, että lentoliikenne aukeaa aamuviideltä. (Pöllänen & Haapanen 2016.)

Recep Tayyip Erdoğan, Turkin presidentti, kertoi tuomitsevansa vahvasti lentokentälle tehdyt itsemurhaiskut. Tiedotteessaan hän sanoo, että terrori-iskujen tarkoituksena on horjuttaa Turkin hallintoa ja aiheuttaa propagandaa

maata vastaan viattomien ihmisten kustannuksella. Erdoğan toivoo koko maailmaa taistelemaan terrorismia vastaan yhdessä, eikä antaa sille valtaa. Iskujen taustalla Turkin poliisilähteet epäilevät olevan Isis- äärijärjestöä, mutta toistaiseksi kukaan järjestö ei ole ilmoittautunut tekijäksi iskuille. (Pöllänen 2016.)

Turkki on kärsinyt jo monista terrori-iskuista vuonna 2016, jotka heikentävät turistien kiinnostusta maata kohtaan. Turismi on Turkin yksi avainala kansantaloudessa. Lentokentän iskut olivat jo kahdeksas lyhyen ajan sisään. Vähintään 140 ihmistä on saanut surmansa terrori-iskujen johdosta Turkissa vuonna 2016. Kaikki iskut ovat olleet itsemurhaiskuja, joko Isisin tai Kurdien militanttien johtamia. (Tuyusuz ym. 2016.)

Suomen ulkoasiainministeriö neuvoo noudattamaan erityistä varovaisuutta heinäkuun 2016 matkustustiedotteessaan, jos on matkustamassa Turkkiin. Matkustustiedotteen mukaan uusien terrori-iskujen mahdollisuutta ei voida sulkea pois. Koko maassa on hyvä noudattaa varovaisuutta sekä välttää suuria väkijoukkoja ja mielenosoituksia. Erityiset turvallisuusriskit ovat Kaakkois-Turkin raja-alueella sekä Irakin, Syyrian ja Turkin välisellä rajalla. (Ulkoasiainministeriö 2016.)

Turkkiin saapuvien määrä tipahti 34,7 prosenttia viime vuoteen verrattuna, mikä on suurin pudotus jopa 22 vuoteen. (Morris 2016.) Turkin armeijan epäonnistunut vallankaappausyritys, jossa kuoli ainakin 250 ja 1400 haavoittui, ei myöskään paranna turistien luottamusta turvallisuudesta kyseisessä maassa. (Vuoripuro 2016.)

6.8 Nizzan yliajo 2016

Ranskan Nizzassa tapahtui tahallinen yliajo kuorma-autolla väkijoukkoon 14. heinäkuuta 2016, Ranskan kansallispäivänä. Ihmiset olivat kerääntyneet rantabulevardille katsomaan ilotulitusta kansallispäivän kunniaksi. Hyökkääjä, Mohamed Lahouaiej Bouhlej, ehti ajaa kuorma-autolla kahden kilometrin verran

ajoen ihmisten päälle ja samalla tulittaen aseellaan ennen kuin poliisi ampui hänet. Terrori-iskussa kuoli 84 ihmistä ja 202 loukkaantui. Joukossa mukana myös nuoria ja lapsia. Lapsia kuoli 10. (Dewan, Hanna, & McKirdy 2016.)

Ranskan presidentti Francois Hollande sanoi iskun muistuttavan kiistatta terrori-iskua. Heinäkuun 16. päivä terroristijärjestö Isis ilmoitti olevansa vastuussa iskusta ja heidän tiedotustoimisto Amaq kertoi kuorma-autokuljettajan olleen Isisin sotilas. Ei ole kuitenkaan varmaa, saiko Bouhlel käskyn suoraa järjestöltä vai oliko hän inspiroitunut järjestön toiminnasta ja toimi sen mukaan. (Dewan ym. 2016.)

Ranskassa oli käynnissä kansallinen hätätila Pariisin tapahtumien johdosta. Nizzan tapahtumien takia hätätilaa pidennetään kuitenkin taas kolmella kuukaudella. Ranskan hotellit kirjasivat heinäkuulle yöpymisiä 10% vähemmän kuin viime vuonna vastaavana ajankohtana. Lomailu Ranskassa ei ole enää monien matkailijoiden mieleen Pariisin sekä Nizzan tapahtumien jälkeen. Matkailijat ovat alkaneet epäröimään, onko turvallista matkustaa Ranskaan. Eurooppalaiset eivät kuitenkaan ole lopettaneet maahan matkustamista näkyvästi ja heitä onkin maan matkailijoista noin 80%. Ranskan ulkomaankauppaministerin Matthias Feklin mukaan varsinkin Yhdysvalloista, Persianlahdelta sekä Aasiasta tulevat matkailijat ovat pelästyneet iskuja paljonkin. (Rossignol 2016.)

Mahdollinen terrorismin uhka on kuitenkin matkailijoiden mielessä, vaikka turvatoimia on kiristetty huomattavasti. Île-de-Francen hallintoalueella turistien määrä putosi kokonaisuudessaan 11,5 %. Kiinalaisia matkusti Ranskaan 20 % vähemmän kuin viime vuonna, japanilaisia 46 % ja venäläisiä 35 %. (Numminen 2016.)

Yhteistä tapausesimerkeille on median tuoma näkyvyys ja uutisotsikoilla yleisön houkuttelevuus uutisten lukemiseen. Euroopan sisällä olevat iskut eivät ole tuoneet pitkäaikaista tappiota maiden turismille, vaan se on toipunut tai on toipumassa ennallensa. Yhteistä esimerkeille on myös itsemurhapommi-iskujen yleistymisen, jolloin tekijät menehtyvät myös, eikä teon perimmäistä syytä välttämättä tiedetä. Iskujen raakuus ja uhriluku on ollut iskuissa suuri ja mitä suurempi uhriluku, sitä enemmän huomiota isku saa.

7 Pohdinta

7.1 Johtopäätökset

Analysoimassani materiaaleissa toistuivat tietyt toteamukset. Useasti länsimaissa saatetaan ajatella elämän keskittyvän vain länsimaihin ja länsimaiden ongelmiin, esimerkiksi tässä tapauksessa terrori-iskuihin, eikä muita maita tule ajatelleeksi. Tähän selkeästi vaikuttaa eri medioiden julkaisut, ja varsinkin niiden tärkeysjärjestys on suuressa roolissa yleisön kiinnostuksen saamiseksi. Eri uutislähteitä tarkastellessani mahtipontisimmat ja mediaseksikkäimmät uutisotsikot liittyivät juuri länsimaissa tapahtuneisiin terrori-iskuihin. Esimerkiksi Lähi-Idän terrori-iskuihin ei samalla tavalla keskitytty monien mahtipontisten uutisotsikoiden voimin verrattuna Euroopassa tapahtuneisiin iskuihin.

Vaikka matkailu on lisääntynyt jatkuvasti, matkailijat ovat entistä enemmän tietoisia kohdemaan turvallisuudesta ja riskeistä. Euroopan sisäinen matkailu ei kuitenkaan ole koettu vielä vaaralliseksi tai riskialttiiksi, joten se ei ole vähentynyt eurooppalaisten keskuudessa. Yllättävää oli kuitenkin se, että Aasiasta ja Yhdysvalloista tulevat matkailijat saattavat pitää Eurooppaan kohdistuvia matkoja riskinä terrori-iskujen pelossa. Eurooppalaiset matkailijat osaavat hahmottaa Eurooppaa paremmin, kuin taas Aasiasta tulevat pitävät Eurooppaa yhtenä kokonaisuutena, mikä oli yllättävä huomio. Median antama informaatio eri maista saattaa myös jossain määrin vaikuttaa matkailijoiden päätöksiin ja ennakkoluuloihin.

Varsinkin Euroopassa Ranskan turismi on kärsinyt suuresti terrori-iskujen myötä, ja sen saattaa myös huomata suuresta taloudellisesta menetyksestä. Suurin menetys onkin ollut juuri Euroopan ulkopuolelta tulleet turistit. Ranskan tapahtumia on myös uutisoitu suuresti, jopa enemmän kuin muita terrori-iskuja.

Valituilla terrorismiesimerkeillä on paljon samankaltaisuuksia, mutta myös eroavaisuuksia löytyy. Maiden imago ennen terrori-iskuja vaikuttaa paljon matkailijoihin. Jos imago on ollut hyvä, mahdolliset iskut eivät ole vaikuttaneet

matkailijoihin ja maan turismiin paljonkaan tai jos ovat, niin turismi on palannut ennallensa muutamassa kuukaudessa. Tästä esimerkiksi voisi valita Turkin ja Norjan terrori-iskut. Molempien maiden turismi on tärkeässä roolissa maiden elinkeinoa ajatellen. Turkin tapahtumien myötä matkailijat saattavat miettiä tarkemmin Turkkiin matkustamista, kun taas esimerkiksi Norjaan matkustaessa, ei turvallisuutta välttämättä tulla sen koommin miettimään. Tähän saattaa olla syynä myös Norjan länsimainen kulttuuri, kun taas Turkki on sekoitus länsimaisia ja islamilaisia kulttuureja, mikä saattaa pelottaa joitakin matkailijoita, jotka tekevät ennakkokäsityksensä median kautta. Turkin turismiin saattaa myös vaikuttaa Turkin nykyinen poliittinen tilanne.

Syyrian Palmyran tapauksessa maassa oli jo sisällissota käynnissä, joten turismi oli loppunut suosittuun matkakohteeseen jo ennen tapahtuneita terrori-iskuja. Terrori-iskut eivät siis vaikuttaneet kohteen turismiin. Ranskassa ja Belgiassa on lyhyen ajan sisään tapahtunut paljon terrori-iskuja ja artikkeleiden mukaan varsinkin Euroopan ulkopuoliset miettivät tarkemmin Ranskaan matkustamista uutisia lukiessa. Eurooppalaiset sen sijaan eivät ole vähentäneet matkustelua kyseiseen maahan. Vaikuttaa siis suuresti missä maassa terrori-iskuja tapahtuu, mistä turistit ovat lähtöisin ja varsinkin mitä media tuo esiin yleisölle. Mielenpitoet voivat myös vaihtua nopeallakin tahdilla, riippuen median tuomasta informaatiosta.

Sosiaalisen median reaktio on myös pohdintaa aiheuttava seikka, terrori-iskujen jälkeen. Jos vertailukohteiksi valitaan Ranskan ja Turkin iskut, Ranska sai paljon enemmän huomiota ja myötätuntoa medialta ja varsinkin sosiaaliselta medialta. Pariisin iskujen jälkeen aiheutunnisteita käytettiin maailmanlaajuisesti antamaan tukea tapahtuneille, mutta esimerkiksi Turkin tapahtumien jälkeen samanlaista laajaa aiheutunnisteiden käyttöä ei syntynyt.

Tiina Rallin vuonna 2005 kirjoittama opinnäytetyö aiheesta turvallisuuskäsitysten merkitys ja turvallisuusuhat matkailualalla selkeytti omaa ajatusmaailmaa matkailun turvallisuudesta yleisesti. Omat valitsemani tapausmerkit olivat kuitenkin suurimmalta osin ajankohtaisempia ja vuoden 2005 jälkeen tapahtuneita, joten Rallin työllä ei ollut niihin suurta merkitystä.

7.2 Opinnäytetyön luotettavuus ja eettisyys

Opinnäytetyötä kirjoittaessa on tärkeää pohtia eri sivustojen ja lähteiden luotettavuutta ja niiden alkuperää. Työssä on käytetty paljon eri nettilähteitä, mikä on otettava huomioon luotettavuuden kannalta. Lähteinä on käytetty myös aikaisemmin tehtyjä opinnäytetöitä, joiden alkuperäiset lähteet on tarkastettava. Artikkeleiden ja eri julkaisujen kirjoitusajankohta on otettu huomioon, jotta kaikki tieto mitä opinnäytetyössä on käytetty, on tuoretta ja ajankohtaista. Työssä käsitellään myös medialukutaitoa, jonka omaaminen liittyy juuri tämän opinnäytetyön tekemiseen.

Eettisyys eli etiikka on tiede, jonka avulla tutkitaan moraaliin liittyviä kysymyksiä, hyvää ja paha sekä oikeaa ja väärää. Eettisyyteen kuuluu muun muassa tiedon luotettavuus ja soveltuvuus sekä lähdekritiikki. Viittaan opinnäytetyössäni lähdemateriaaleihin täsmällisesti, eikä asiayhteyksiä ole irrotettu toisistaan. Omassa kirjoitusprosessissani olen näin ollen toiminut tunnollisesti ja käyttänyt lähteitä eettisesti. Hyvien tutkimuskäytänteiden mukaisesti opinnäytetyön tulosten ja uskottavuuden sekä luotettavuuden edellytys sisältää eettisen toiminnan noudattamista. (Tenk 2016.)

8 Lopuksi

Opinnäytetyöni lähtökohtana oli oma kiinnostus ajankohtaiseen aiheeseen, mikä työtä tehdessä kasvoi vielä enemmän. Mielenkiintoisena seikkana pidin massamedian ja terrorismin tiivistä suhdetta ja miten eri mediat valitsevat uutisaiheidensa tärkeysjärjestyksen. Työ on ollut kokonaisuudessaan hyödyllinen itselleni, ja tulevaisuudessa osaan paremmin tulkita eri medioiden julkaisuja ja tarkastella eri uutisien ”mediaseksikkyden” tasoa kriittisin silmin.

Mahdolliset jatkotutkimusaiheet jatkossa voisivat keskittyä enemmän median ja terrorismin suhteeseen. Työssä käsiteltiin paljon Euroopan sisällä olleita terrori-

iskuja, jolloin esimerkiksi monet Aasian ja Lähi-idän iskut jäivät vähemmälle tarkastelulle. Tulevaisuuden tutkimusaiheissa tapausesimerkkejä voisi käsitellä laajemmin tai paneutua vain juuri esimerkiksi Aasiaan tai Lähi-itään.

Lähteet

- Angeria, K. 2011. Kyseessä on uusi terrorismin tyyppi. Savon sanomat. <http://www.savonsanomat.fi/ulkomaat/Kyseess%C3%A4-on-uusi-terrorismin-tyyppi/678516>. 4.8.2016.
- Baker, D. 2016. Tourism and Terrorism: Terrorist Threats to Commercial Aviation Safety and Security. *International Journal of Safety and Security in Tourism/Hospitality*. 14.8.2016.
- Bilgen, A. 2012. Terrorism and the Media: Dangerous Symbiosis. *E-International Relations*. <http://www.e-ir.info/2012/07/22/terrorism-and-the-media-a-dangerous-symbiosis/>. 7.8.2016.
- Central Intelligence Agency. 2013. Terrorism FAQs. <https://www.cia.gov/news-information/cia-the-war-on-terrorism/terrorism-faqs.html>. 3.8.2016.
- Coldwell, W. 2016. Return to Paris tourism after November terror attacks. *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/travel/2016/feb/20/return-to-paris-tourism-after-november-terror-attacks>. 4.8.2016.
- Dewan, A., Hanna, J, McKirdy, E. 2016. Nice France Truck. CNN. <http://edition.cnn.com/2016/07/15/europe/nice-france-truck/>. 6.8.2016.
- Elder, M. 2012. Ukraine bomb blasts scores injured. *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/world/2012/apr/27/ukraine-bomb-blasts-scores-injured>. 12.8.2016.
- Eloranta, V. 2015. Isis vahvasti tehneensä iskut – Presidentti Hollande julisti Ranskaan kolmen päivän suruajan. *Helsingin Sanomat*. <http://www.hs.fi/ulkomaat/a1447482216842>. 7.8.2016.
- Fletcher, N. 2016. Travel and tourism shares sink after Brussels attacks. *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/business/2016/mar/22/travel-tourism-holidays-shares-sink-tourism-europe>. 10.8.2016.
- Funsherpa. 2012. The impact of the internet and social media on travel. <http://blog.funsherpa.com/2012/07/travel-infographic/>. 2.10.2016.
- Gertsch, M. 2004. Pommi-iskut raatelivat Madridia. *Yle Uutiset*. http://yle.fi/uutiset/pommi-iskut_raatelivat_madridia/5744650. 15.7.2016.
- Haapanen, L. 2016. Finavia: lentoja ei ole peruttu Istanbuliin. *Yle Uutiset*. http://yle.fi/uutiset/finavia_lentoja_ei_ole_peruttu_istanbuliin/8990708. 5.8.2016.
- Hiiro, J. 2015. 129 kuoli terrori-iskuissa Pariisiin – yhteenveto viikonlopun tapahtumista. *Helsingin Sanomat*. <http://www.hs.fi/ulkomaat/a1447414012942>. 5.8.2016.
- Hvidtfeldt, A. 1984. Otavan suuri maailmanhistoria. Osa 6: Suuret uskonnot. s. 301. Helsinki: Otava. 16.7.2016.
- Index mundi. 2016. Norway. *International Tourism*. <http://www.indexmundi.com/facts/norway/international-tourism>. 14.8.2016.
- Karjalainen, K. 2016. Isis ajettu nurkkaan Palmyrassa – ”Etenemme kohti Raqqaa”. *Ilta Sanomat*. <http://www.iltasanomat.fi/ulkomaat/art-2000001145608.html>. 4.8.2016.

- Kataja-Lian, M. 2016. Ranskan hätätila loppuu vihdoon. Yle Uutiset. http://yle.fi/uutiset/ranskan_hatatila_loppuu_vihdoin/9026611. 8.8.2016.
- Kemppi, E. 2012. Norjan joukkosurmassa ja räjähdyksessä yli 70 uhria. Yle Uutiset. <http://yle.fi/aihe/artikkeli/2011/07/25/norjan-joukkosurmassa-ja-rajahdyksessa-yli-70-uhria>. 14.8.2016.
- Koivuranta, E. 2016. Terrorismin uhka Euroopassa ehkä korkeampi kuin koskaan, myös Suomessa mennään huonompaan suuntaan. Yle Uutiset. http://yle.fi/uutiset/supo_terrorismin_uhka_euroopassa_ehka_korkeampi_kuin_koskaan_myo_suomessa_mennaan_huonompaan_suuntaan/9020981. 4.8.2016.
- Kokkonen, J. 2016. Isis pakenee – koko Palmyra Syyrian armeijan hallussa. Yle Uutiset. http://yle.fi/uutiset/isis_pakenee_koko_palmyra_syyrian_armeijan_hallussa/8770900. 8.8.2016.
- Korhonen, K. 2013. Mitä se on se terrorismi? Kanava-lehti. Otavamedia. nro 5. S. 39-42. 4.8.2016
- Kreuss, M. 2010. Terrorismin torjunta Suomessa. Poliisiammattikorkeakoulun tutkimuksia. S. 12-13. Tampere: Poliisiammattikorkeakoulu. 7.8.2016.
- Kukkonen, L. 2016. Korostuuko turvallisuus matkailussa Brysselin terrori-iskujen jälkeen. Talouselämä. <http://www.talouselama.fi/uutiset/korostuuko-turvallisuus-matkailussa-brysselin-terrori-iskujen-jalkeen-6536951>. 5.8.2016.
- Mediataitokoulu. 2015. Medialukutaito. http://www.mediataitokoulu.fi/index.php?option=com_content&view=article&id=324&Itemid=415&lang=fi. 2.10.2016.
- Melander, I. & Pennetier, M. 2015. France in shock after Islamist attacks kill 129. Reuters. <http://www.reuters.com/article/us-france-shooting-idUSKCN0T22IU20151114>. 10.8.2016.
- Mielenterveysseura. 2016a. Kriisit kuuluvat elämään. <http://www.mielenterveysseura.fi/fi/mielenterveys/vaikeat-el%C3%A4m%C3%A4ntilanteet/kriisit-kuuluvat-el%C3%A4m%C3%A4nC3%A4n>. 31.8.2016.
- Mielenterveysseura. 2016b. Shokista uuteen alkuun. <http://www.mielenterveysseura.fi/fi/mielenterveys/vaikeat-el%C3%A4m%C3%A4ntilanteet/kriisit/shokista-uuteen-alkuun>. 31.8.2016.
- Mindock, C. 2016. Belgium Tourism Economy 2016: After Brussels Terror Attacks, Will City Struggle to Draw Tourists? International Business Times. <http://www.ibtimes.com/belgium-tourism-economy-2016-after-brussels-terror-attacks-will-city-struggle-draw-2341084>. 3.8.2016.
- Morris, H. 2016. Is Turkey safe for tourists. Telegraph. <http://www.telegraph.co.uk/travel/advice/is-turkey-safe-for-tourists/>. 12.8.2016.
- Nielsen, C. 2001. Tourism and the Media: Tourist Decision-making Information and Communication. Melbourne: Hospitality Press. 5.8.2016.
- Numminen, P. 2016. Terrorismi pelottaa – turistien määrä Pariisissa on romahtanut. Iltalehti.

- http://www.iltalehti.fi/ulkomaat/2016082322214004_ul.shtml.
23.8.2016.
- Nurminen, J. 2012. Punainen risti: Syyriassa on sisällissota. Yle Uutiset.
http://yle.fi/uutiset/punainen_risti_syyriassa_on_sisallissota/6218228.
1.7.2016.
- Nuutinen, A. 2016. Karut kuvat paljastavat mitä Isis oikeasti teki Palmyran kaupungissa. Iltasanomat. <http://www.iltasanomat.fi/ulkomaat/art-2000001147346.html>. 4.8.2016.
- Nyström, E. 2016. Terrorismi vaati Euroopassa 1970- ja 80-luvuilla enemmän uhreja kuin tämä vuosituhat – mutta nyt uhka kohdistuu kaikkiin. Helsingin Sanomat. <http://www.hs.fi/ulkomaat/a1458787122630>.
5.8.2016.
- Pan, B., MacLaurin, T. & Crotts, J. C. 2007. Travel Blogs and the Implications for Destination Marketing. *Journal of Travel Research* 46 (1), 35–45.
15.8.2016.
- Pöllänen, R. 2016. Erdogan: lentokenttäiskujen tarkoitus oli heikentää Turkkiä. Yle Uutiset.
http://yle.fi/uutiset/erdogan_lentokenttaiskujen_tarkoitus_oli_heikenta_a_turkkia/8990694. 10.8.2016.
- Rosignol, P. 2016. Terrori-iskujen pelko haittaa Ranskan matkailua – Hotelliyöpymisten määrä väheni. Helsingin Sanomat.
<http://www.hs.fi/ulkomaat/a1470536546622>. 10.8.2016.
- Saaranen-Kauppinen & Puusniekka. 2016. Sisällönanalyysi.
http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L7_3_2.html. 2.10.2016.
- Schofield, J. Bomb to Boom. Manchester.
<http://www.manchester.com/features/bombboom/>. 11.8.2016
- Shillinglaw, J. 2016. Paris seeks to recover visitor numbers after attacks. *Travel Market Report*. <http://www.travelmarketreport.com/articles/Paris-Seeks-to-Recover-Visitor-Numbers-After-Attacks>. 4.8.2016.
- Sillanpää, S. 2016. Terrori-iskut aiheuttavat vaikeita kysymyksiä avoimelle yhteiskunnalle – surkeinta olisi toimia, kuten terroristit toivovat. Helsingin Sanomat. <http://www.hs.fi/ulkomaat/a1469420131317>.
14.8.2016.
- Statista. 2015. Victims of terrorist attacks in Western Europe.
<https://www.statista.com/chart/4093/people-killed-by-terrorist-attacks-in-western-europe-since-1970/>. 5.8.2016.
- Terrorism Research. 2016. History. <http://www.terrorism-research.com/history/early.php>. 1.8.2016.
- The Straits Times. 2016. Belgium struggles to win back tourists after Bryssels attacks. <http://www.straitstimes.com/world/europe/belgium-struggles-to-win-back-tourists-after-brussels-attacks>. 5.8.2016.
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2016. <http://www.tenk.fi/fi/htk-ohje>.
2.10.2016.
- Tuyusuz, G., Yan, H. & Almasy, S. 2016. Istanbul terror attack: Erdogan says Turkey will not be divided. CNN.
<http://edition.cnn.com/2016/06/29/europe/turkey-istanbul-aturk-airport-attack/>. 8.8.2016.
- Ulkoasiainministeriö. 2016. Matkustaminen kohderyhmittäin.
<http://formin.finland.fi/public/default.aspx?nodeid=49153&contentlan=1&culture=fi-FI#ui-id-1>. 5.8.2016.

- Vasterman, Peter, C. Joris Yzermans, & Anja J. E. Dirkzwager. 2005. The Role of the Media and Media Hypes in the Aftermath of Disasters. *Epidemiologic Reviews* 27. 4.8.2016.
- Wilkinson, M., Biddal, S, & Waters, L. 2015. Paris attacks: How the world is showing solidarity with France. *Telegraph*.
<http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/france/11995266/Paris-shooting-how-events-unfolded-on-social-media.html>.
10.8.2016.
- World Tourism Organization. 1996. Tourist Safety and Security. *Practical Measures for Destinations*. s. 36–40 ja 17–19. 1.8.2016
- Vuori, K. 2015. Näkökulma - terrorismi mediassa. *Maailma*. 24.6.2015.
http://maailma.net/artikkelit/nakokulma_terrorismi_mediassa.
5.8.2016.
- Vuoripuro, V. 2016. Sotilaiden vallankumous päättyi verisesti Turkissa. *Helsingin Sanomat*.
http://www.hs.fi/ulkomaat/a1468569930477?jako=77c3f4ce1d42945a426f3ce63bc7e42c&ref=tf_iHSisboksi-artikkeli&utm_campaign=tf-hs&utm_source=iltasanomat.fi&utm_medium=tf-desktop&utm_content=articlepage. 5.8.2016.
- Vuosikirja 76. Israelilaiset erikoisjoukot vapauttivat panttivangit. *KG Bertmark Kustannus Oy*. S. 148. 14.8.2016.
- Ylen aamu-tv. 2016. Ulkoministeri Timo Soini kommentoi Nizzan tapahtumia.
<http://areena.yle.fi/1-3618895>. 5.8.2016.
- Ylänkö, M. 2008. Näytepaloja terrorismista. *Tieteessä Tapahtuu*. nro 2, s. 56. 16.7.2016.